

פקחים צעירים

גן לאומי עין עבדת

ברוכים הבאים

החוברת של:

ילדים שלום

אני ארצי, אני שובב, אני כמוכם צעיר, אני יעל,
ואני אוהב לטייל ברחבי ישראל.
עין עבדת הוא אחד ה"בתים" הטבעיים בחיי,
וכאן מתגוררים רבים מחבריי.

רוצים להצטרף אלי? לעשות כף,
ללמוד דברים מרתקים וגם לשמור על הסביבה?
רוצים? מצוין! אז בואו נטייל באהבה.

קחו את החוברת וביחד נטייל בגן לאומי עין עבדת.
כאן תגלו נוף מדברי בלתי נשכח,
וגם מפל גבוה שכל השנה שוצף!

הצטרפו אלינו ותהיו "פקחים צעירים",
ובדרך תלמדו איך מטיילים נכון וגם נהנים.
הרימו רגליים וקרניים, קחו עט וגם את ההורים,
נפתור חידות ונבין את סוד הדברים.
וכאשר תסיימו את כל המשימות
תוכלו להתייצב לטקס, שהוא יום חג,
לקבל את התעודה וגם את התג!

שלכם באהבה,

ארצי,
מדריך הטיולים האישי שלכם.

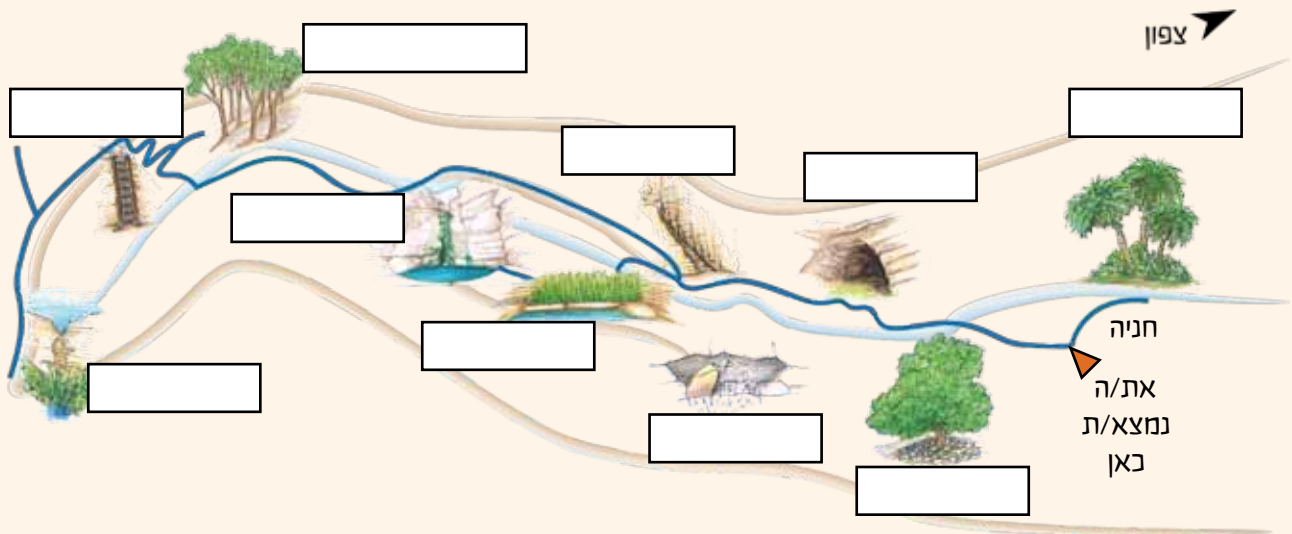
מילה להורים: מסלול המשימות מתחיל בקצה חניון הרקב, לצד תבליט אבן לבן. סיומו בחורשת הצפצפות, ממנה חוזרים בחזרה באותה הדרך. מי שהגיעו בשני כלי רכב, מוזמנים להשאיר רכב אחד בחניית עין עבדת עליון ולצעוד במסלול המלא. אפשרות זו דורשת טיפוס באמצעות סולמות ואינה מתאימה לפעושות. והכי חשוב: הצטיידו בכלי כתיבה, כובע והרבה מים...

על מה אתם חושבים כשאתם חושבים על מדבר? על יובש וצחיחות? ובכן, בעוד זמן קצר תגלו בלב המדבר הפתעה: מקור מים קסום! זהו מעיין עין עבדת, שמעניק חיים לצמחים ולבעלי חיים המתגוררים באזור.

אבל עד שנגיע לשם, שימו לב לפסל המוזר שניצב מולכם. זהו תבליט אבן, ממש כמו מפה תלת-ממדית, של האזור שבו נטייל היום.

כעת בואו נעשה ניסוי קטן: שפכו מעט מים בנקודה הגבוהה של הפסל, ותוכלו לראות כיצד זורם שיטפון במדבר וממלא את ערוץ נחל צין. מדליק, נכון? השלימו את המילים החסרות מבק המילים שבחתית העמוד. את המקומות האלה נראה במהלך הטיול לאורך השביל.

מחסן מילים: עין מור, מערה, אלה אטלנטית, קן נשרים, סבר, עין עבדת, מדרגות, חורשת צפצפות, סולמות, עין מעריף

ואלו מים ופאשיכו במסלול המסומן ועזרו תחת עץ האלה האטלנטית שתראו בקרוב משאלכם. לא תוכלו אפספס אותו...

את כל מה אתם
חושבים שאני?

המים מעניקים חיים לכל היצורים בעולם. לכן, במקום יבש כמו המדבר, רק מעטים מצליחים לשרוד. הביטו סביבכם ושימו לב למיני צמחים השונים גדלים כאן. כיצד הם עושים זאת? הם הצליחו לפתח שיטות מיוחדות ומרתקות להתמודדות עם היובש.

לפניכם 5 מיני צמחים מיוחדים: נסו לזהות אותם בשטח והקיפו את האיור המתאים להם (את שני הצמחים בצד שמאל תגלו רק בהמשך הטיול).

זיהיתם? כעת מגיע האתגר האמיתי שלכם: מתחת לאיורים מתוארות כמה משיטות ההישרדות של הצמחים. מתחו קו בין שיטת ההישרדות לבין הצמח. מומלץ להתקרב מאוד אל הצמחים ולבחון אותם היטב (מבלי לקטוף כמובן). שימו לב: מספר צמחים יכולים להשתמש באותה שיטה.

ימלוח פגום

סוף מצוי

קנה מצוי

רותם המדבר

מלוח קיפח

שיטה 4

צמחים שפשוט גדלים לצד מקור מים או ממש בתוך המים. שיטה מצוינת! (אבל כדי לצפות בכך, תצטרכו להמשיך לטייל, אז קדימה!)

שיטה 3

שורשים ארוכים ועמוקים, שמגיעים אל מאגרי מים תת-קרקעיים. בזכותם, הצמח ירוק כל השנה.

שיטה 2

עלים עבים ובשרניים. בזכות תכונה זו, העלים יכולים לאגור נוזלים.

שיטה 1

שערות על העלים. השערות מחזירות את אור השמש ומפחיתות את התחממות הצמח. ממש כמו "שכבת הגנה".

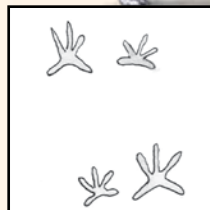
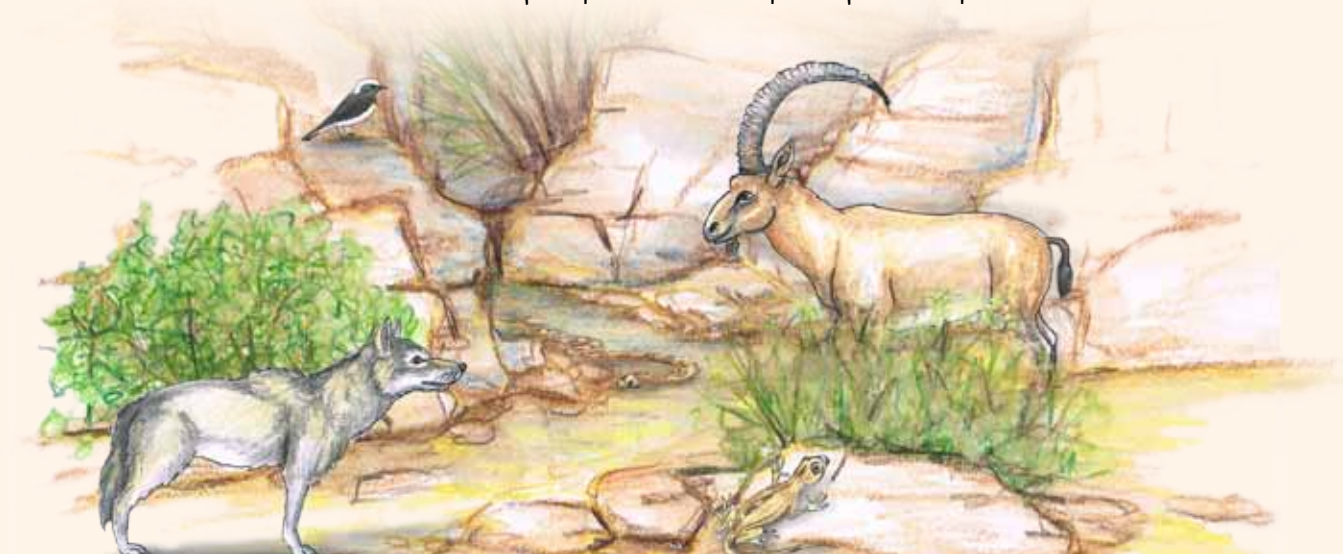
הידעת? באזור זה קל להבחין בשיחי המלוח. מי שממש אוהב לזלול אותם הוא הפסמון, מכרסם קטן וחמוד שדומה לעכבר ומתגורר במחילות בקרקע. אם יהיה לכם מזל, אולי תבחינו בו מתרופץ ליד השביל שלכם. וזו גם הסיבה שאין לרדת משבילים מסומנים בטיול: כדי לא לפגוע בביתם של בעלי החיים. אנו בסך הכל אורחים לרגע בממלכת הטבע...

בעקבות העקבות

גן לאומי עין עבדת הוא ממלכת היעלים והנשרים. אבל יש כאן עוד המון בעלי חיים מיוחדים, שהמדבר הוא ביתם. בשעות היום, רוב בעלי החיים המתגוררים במדבר מתחבאים במחילות, בין הסלעים או על המצוקים. אבל בשעות הבוקר והערב הקרירות הם יוצאים לאכול, לצוד או לשנות ממימי המעיין.

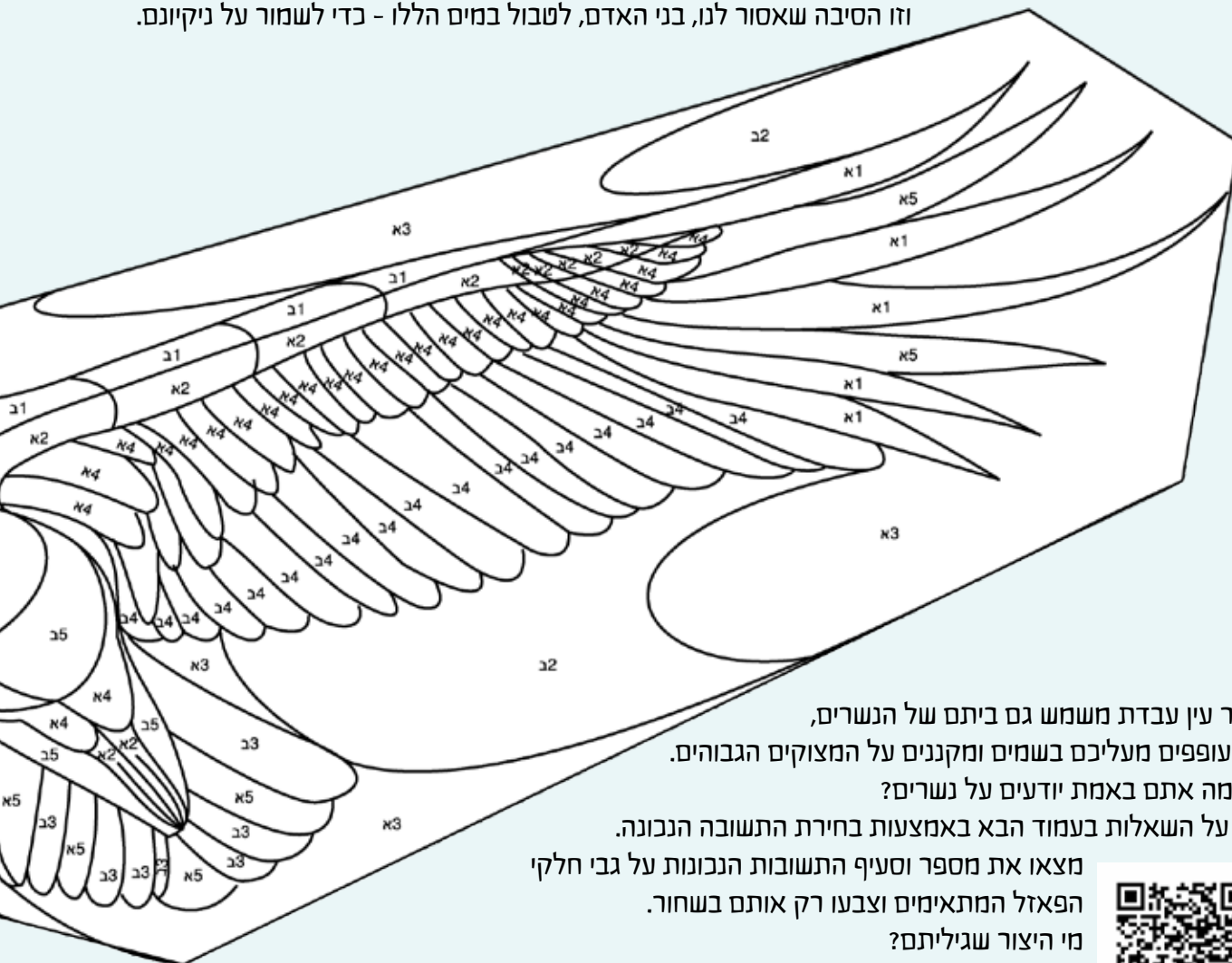
הביטו היטב בחול הרך ליד שביל הטיול, ונסו להבחין ברמזים לחיים השוקקים שמתקיימים כאן: המון עקבות של זוחלים, חרקים, ציפורים, מכרסמים ויונקים. ממש ספארי בלב המדבר!

היעזרו בהורים (וגם בהיגיון) ומתחו קווים בין בעלי החיים לבין העקבות שלהם:

רוצים רמז קטן? עקבות היעל מזכירים צורה של לב. אגב, אם לא תראו פה יעלים, בקשו מההורים לנסוע אחרי הטיול לאחוזת קבר בן גוריון הסמוכה. שם ימתינו לכם המון יעלים חמודים להפליא שמסתובבים חופשי. רק זכרו שאין להתקרב לחיות בר בטבע ואסור להאכיל אותן - המזון שלנו אינו מתאים להן ופוגע בבריאותן.

כמה שיפה פה! נכון שאתם מופתעים?
 כבר למדנו שהמים במדבר נחשבים נדירים. והנה, הגעתם אל מקור המים המיוחד הזה, שמעניק חיים לכל כך הרבה מיני צמחים ובעלי חיים. בעלי החיים רבים מגיעים לכאן בשעות הבוקר והערב בכדי להרוות את צימאונם. וזו הסיבה שאסור לנו, בני האדם, לטבול במים הללו - כדי לשמור על ניקיונם.

אזור עין עבדת משמש גם ביתם של הנשרים,
 שמעופפים מעליכם בשמים ומקננים על המצוקים הגבוהים.
 אז מה אתם באמת יודעים על נשרים?
 ענו על השאלות בעמוד הבא באמצעות בחירת התשובה הנכונה.
 מצאו את מספר וסעיף התשובות הנכונות על גבי חלקי
 הפאזל המתאימים וצבעו רק אותם בשחור.
 מי היצור שגיליתם?

1. הנשר הוא:

- א. עוף דורס גדול
- ב. ציפור שיר קטנה

4. צבע הנוצות של הנשר הוא:

- א. כחול וכתום
- ב. חום ואפור

2. הנשרים בישראל מצויים בסכנת הכחדה בגלל:

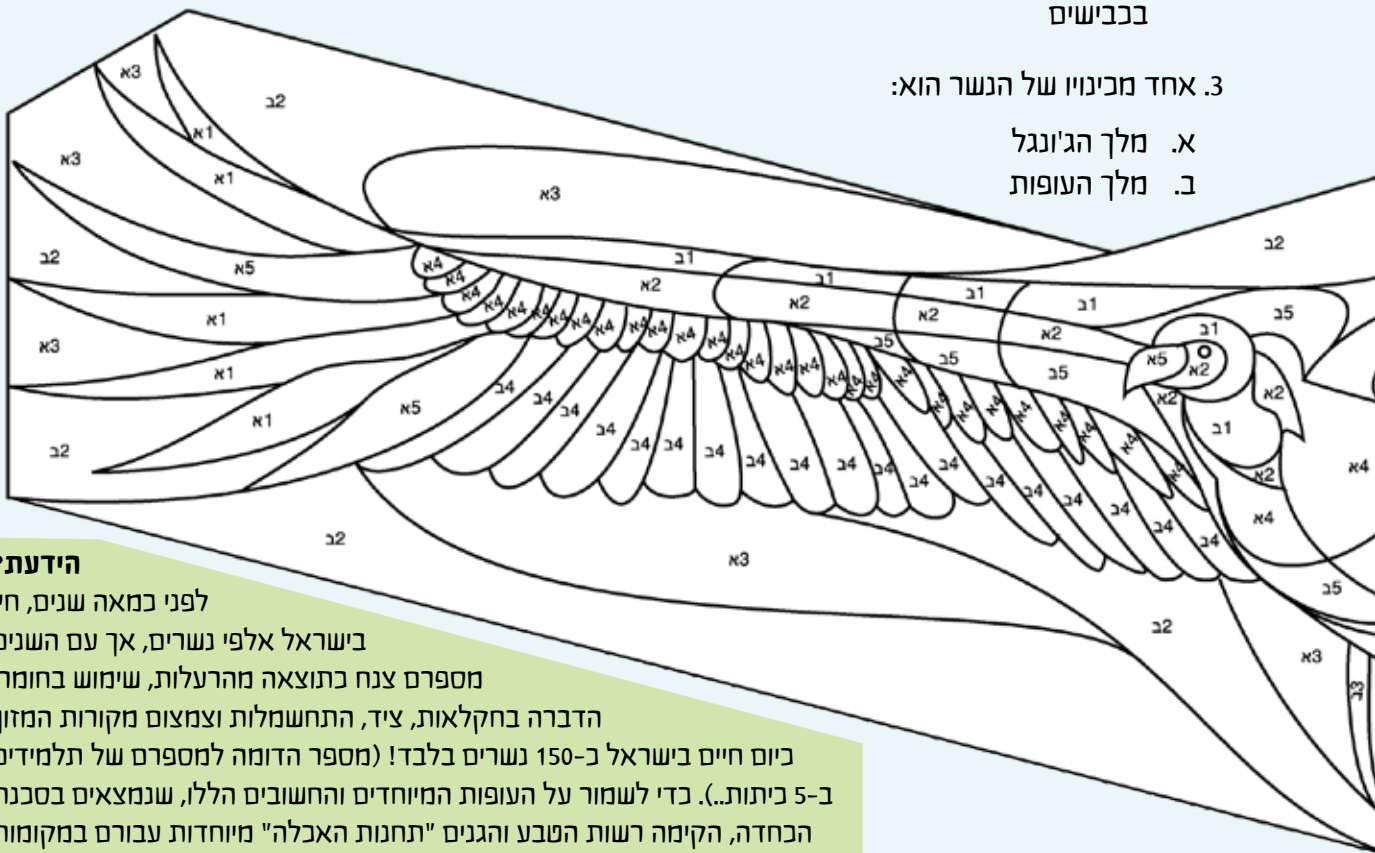
- א. הרעלות, תנועת מטוסים והתחשמלויות
- ב. זיהום אוויר ממפעלים ורעש ממכוניות בכבישים

5. הנשרים שחיים בישראל הם ממין:

- א. נשר מקראי
- ב. נשר הקוטב

3. אחד מכינויו של הנשר הוא:

- א. מלך הג'ונגל
- ב. מלך העופות

הידעת?

לפני כמאה שנים, חיו בישראל אלפי נשרים, אך עם השנים מספרם צנח כתוצאה מהרעלות, שימוש בחומרי הדברה בחקלאות, ציד, התחשמלות וצמצום מקורות המזון. כיום חיים בישראל כ-150 נשרים בלבד! (מספר הדומה למספרם של תלמידים ב-5 כיתות...). כדי לשמור על העופות המיוחדים והחשובים הללו, שנמצאים בסכנת הכחדה, הקימה רשות הטבע והגנים "תחנות האכלה" מיוחדות עבורם במקומות שונים בארץ. בנוסף, הוקמו מרכזים מיוחדים לעידוד רבייה וגידול גוזלים.

הברכה שלידה אתם יושבים מלאה במים כל השנה. היא מקבלת את מימיה ממעיין שמימיו "יורדים" במפל הגבוה וממשיכים בדרכם בערוץ הנחל. הביטו היטב על המפל, עקבו אחר תנועת המים וסמנו בעיגול את התשובה הנכונה.

האם ניתן לראות מים זורמים בתוך הברכה עצמה? כן / לא

האם ניתן לראות מים זורמים בהמשך הדרך? כן / לא

האם יש בדרכם של המים מכשולים או מחסומים טבעיים? כן / לא

האם זיהיתם גם מכשולים מלאכותיים? כן / לא

ומשהו אישי: האם היה לכם מעניין לעקוב אחר זרימת המים? כן / לא

כעת עזרו לטיפת המים הקטנה להגיע מפתח המעיין שבקרקע עד לעץ שניצב בלב המדבר.

הידעת? צבע עורו החום, גופו המוצק ומבנה כפות רגליו המותאמות לטיפוס על מצוקים, מאפשרים ליעל לשרוד היטב בתנאי המדבר הקשים. בזכות ההצלחה בשמירת אוכלוסייתו בישראל, נבחר היעל לשמש כסמל של רשות הטבע והגנים, ואפילו "ארצי", המופיע בחוברת זו, הוא יעל!

הידעת? המים בעין עבדת נובעים מ"מעין שכבה": גשם שירד וחלחל בקרקע, הצטבר בין שכבות הסלע ופרץ שוב החוצה.

הצטלמו במעיין והעלו לאתר רשות הטבע והגנים

להקשיב, לראות, לחוש

בעלב זה של הטיול שלכם אתם כבר מבינים היטב שהמדבר מעניק לנו מתנות מיוחדות שאין לנו בעיר: שקט ושלווה.

לכן, גם עלינו, בני האדם, מוטלת החובה להשיב למדבר מתנה משלנו: שמירה עליו וכיבוד החיים בו.

המשימה הבאה היא משימה של שלווה - פשוט הקשיבו לטבע והביטו בו. לאחר מכן, סמנו ✓ במקומות הבאים.

לעצום עיניים
ולהקשיב

לפקוח עיניים
ולהביט

ציוצי ציפורים ☐

זרימה של מים ☐

הנשימה שלכם ☐

משהו מעניין שלא כתוב כאן וגיליתם בעצמכם: ☐

סימנים לכך שהרוח נושבת ☐

כמה גוונים של לבן על המצוק שמולכם ☐

גילוי בעלי חיים על אותו מצוק ☐

משהו מעניין שלא כתוב כאן וגיליתם בעצמכם: ☐

הידעת? בחורשה שבה אתם נמצאים גדלים עצי צפצפה, שאוהבים לצמוח ליד נחלים וביצות. עצים מסוג זה אף נזכרו בתנ"ך. מעניין לגלות שכל העצים שאתם רואים בחורשה, "נולדו" מפרט אחד בלבד שהתרבה עם השנים.

את המשימה הבאה ניתן לבצע כאן או בסיוק המסלול, איך מרכז השירות שבכניסה לזן האוואי.

פקחים צעירים למען הסביבה

היי חברים וחברות שלי!
 רגע לפני שאתם מסיימים את הסיור בגן לאומי עין עבדת, יש משהו חשוב
 שאני רוצה שתדעו.
 כאשר תפגשו את הסמל הזה
 ברחבי ישראל, דעו שהגעתם
 למקום מיוחד שיש לשמור עליו.

הנה שלושה כללים שיעזרו לכם לשמור על הטבע:

למען ביטחונכם, ועל מנת שלא לפגוע בגנים הלאומיים
 ובשמורת הטבע, יש ללכת אך ורק בשבילים המסומנים.

על השביל

ניקיון בכל מצב

שמרו על הניקיון, כי הלכלוך אינו נעים לכולנו וגם פוגע
 בבעלי החיים בגלל סכנת חנק, הרעלה ועוד.

הביטו, אל תגעו.

אנא, אל תגעו בחי ובצומח ושסביבתם -
 הדבר עלול לפגוע בהם.

התבוננו באיור וסמנו בעיגול את ההתנהגויות המזיקות
 שאולי ראיתם בביקור שלכם בגן הלאומי.
 לא נתקלתם בהתנהגות מזיקה?
 נהדר! אז כולנו הרווחנו!

ועתה, אם סיימתם בצורה מוצלחת לפחות 6 משימות, אתם זכאים לקבל תג "פקחים צעירים" ולהשתתף בטקס ההתחייבות, שייערך לצד מרכז השירות.

התחייבות הפקחים הצעירים

אני, פקח/ית צעיר/ה בישראל,
אמשיך לצאת לטבע, להכיר ולטייל.
אספר לילדים אחרים, לקרובים ולשכנים
על מה שלמדתי בגן לאומי עין עבדת
וכמובן - על "פקחים צעירים".

כאן למדתי על שמירת הטבע,
וגם על חשיבות המים במדבר - לבעלי החיים ולצמחים.

אני מתחייב/ת לשמור בכל האתרים
על בעלי החיים, העצים והפרחים,
להתנהג בשמורות ובגנים בצורה נאותה
ולדאוג שהסביבה תהיה נקייה.
לכבד את הטבע ואת כל אוצרותיו
בכל מקום ובכל מצב.

על החתום _____

תאריך _____ ניתן באתר גן לאומי עין עבדת

שם עורך הטקס _____ חתימת עורך הטקס _____

פקחים צעירים ברחבי הארץ

1. שמורת טבע נחל עין
2. שמורת טבע תל-דן
3. שמורת טבע נחל חרמון (הבניאס)
4. גן לאומי מבצר נמרוד
5. שמורת טבע החולה
6. שמורת טבע משושים
7. שמורת טבע גמלא
8. שמורת טבע מג'רסה
9. גן לאומי כורזים
10. שמורת טבע נחל עמוד
11. גן לאומי ושמורת טבע ארבל
12. גן לאומי בית שערים
13. שמורת טבע נחל מערות
14. שמורת טבע חוף דור הבונים
15. גן לאומי כוכב הירדן
16. גן לאומי בית שאן
17. גן לאומי קיסריה
18. גן לאומי אפולוניה
19. גן לאומי ירקון
20. שמורת טבע נחל פרת
21. גן לאומי עין חמד
22. פארק (גן לאומי) קומראן
23. שמורת טבע עיינות צוקים
24. פארק (גן לאומי) הרודיון
25. גן לאומי אשקלון
26. גן לאומי בית גוברין
27. שמורת טבע עין גדי
28. גן לאומי עין עבדת
29. גן לאומי עבדת
30. שמורת טבע חי-בר יוטבתה
31. שמורת טבע חוף האלמוגים

נראה כאן האומי
ובשמורת הטבע!

חברת פקח צעיר - עין עבדת
מחיר: 10.00 ש"ח

10000902

חפשו אותנו ב-

איור ועיצוב: זהר קוק גנות

כתיבה: איל שפירא